

Cimboroná

ÖCSÉRMÉNYES KÉPES HETI LAPJA
Szerkesztő: BENEDEK ELEK

1924
július
27

Ára Romániában 6 L, Csehszlovákiában 2 cK, Jugoszláviában 4 dinár

A CIMBORA

képes heti gyermeklap előfizetői gyűjtő versenyének feltételei.

A Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó R.-t., mint a Cimbora képes heti gyermeklap kiadóhivatala az alábbi feltételek mellett versenyt hirdet előfizetők gyűjtésére:

1. A versenyben részt vehet bárki, férfi és nő egyaránt. A versenyző köteles gyűjtőívet kérni a Cimbora kiadóhivatalától. Csakis azt tekintjük gyűjtőnek, aki az általunk kiadott gyűjtőíveken gyűjti előfizetőit.

2. A gyűjtő előfizetőt mindössze 30 napig gyűjthet. A gyűjtés első napja az a nap, amelyen a Cimbora kiadóhivatala a gyűjtőívet a gyűjtőnek megküldi, a gyűjtés utolsó napja pedig az ettől számított 30-ik nap, amely napon a gyűjtőnek a gyűjtőívet ajánlott levélben postára kell tennie.

3. A versenyben csupán az a gyűjtő vehet részt, aki legalább 10 előfizetőt gyűjtött.

4. A gyűjtő a belépett előfizetőtől az előfizetési díjat *nem veheti fel*, ellenben szorgalmazni tartozik hogy az előfizetők egy évre szóló előfizetési díjaikat, 260 leut, a Cimbora kiadóhivatalához postautalványon befizessenek. A gyűjtő előfizetői közül csak azokat tekintjük tényleg megszerzett előfizetőknek és csak azok számolnak számszerint a verseny eredményében, akik egy évre szóló előfizetési díjaikat címünkre beküldötték. Éppen ezért a gyűjtőiv visszaérkeztétől számított 7-ik napon az illető gyűjtővel közölni fogjuk azon előfizetőinek neveit, akik az előfizetési összegeket ezen időpontig hozzánk még be nem küldötték.

5. A versenyt lezárjuk azon a napon, amelyen olyan 100 gyűjtőívvél rendelkezünk, amely legalább 10—10 nevet tartalmaz, nem hosszabb időnek, mint 30 napnak gyűjtési eredménye és minden egyes gyűjtött előfizetőnek előfizetési díja (260 leu) hozzánk beérkezett.

A gyűjtők versenyét az esetben is lezárjuk, ha az egy-egy iven gyűjtött előfizetők egy évre szóló előfizetési díjaikat a gyűjtőnek szóló figyelmeztető felhívástól számított 14-ik napra sem fizették be teljes számmal, de befizették az illető gyűjtőiv nevei közül annyian, hogy a gyűjtőíven legalább 10 olyan előfizető maradjon, akik egy évre szóló előfizetésüket rendezték. Ez után a nap után az illető gyűjtő ivére beérkező előfizetési díjak illetve az így versenyképes előfizetők az illető iv versenyében már nem számolnak. Ez esetben az illető gyűjtő, természetesen csupán annyi előfizetővel vesz részt a versenyen, ahány előfizetője az előfizetési évi díját a fenti időpontig kifizette. A verseny lezárása után beérkező ivatek, avagy a lezárás előtt beérkezett olyan ivatek, amelyek csak a verseny lezárása után beérkezett előfizetési díjakkal lesznek versenyképesek, a versenyben nem vehetnek részt.

6. Minden gyűjtőnek jogában áll a gyűjtőiv visszaküldésekor magán a gyűjtő-iven írásban a következő kérdésekre szavazni:

a) kívánja-e, hogy a legtöbb előfizetőt gyűjtött gyűjtőnek a verseny díja (50.000 leu) egy összegben kifizettség, avagy

b) azt kívánja-e, hogy ne csak az elsőt díjazzuk, de jutalmazzuk a másodikat és harmadikat is, amely esetben az elsőnek 25.000 leut, a másodiknak 15.000 leut, a harmadiknak pedig 10.000 leut fizessünk ki jutalom címén.

Amennyiben valamelyik gyűjtő a gyűjtőiv visszaküldése alkalmával a fenti két kérdésre szavazni elmulasztana, olybá vesszük, hogy a díj megosztását *nem*

GIMBORÁ

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

A libapásztor leányka.

Glória.

Irta: VIRSIK MÁRIA.

Omladozó, vén várromok között
Elbarangol a képzeletem,
S a Multnak megelevenült képe
Lelki szemeim előtt terem.

Istenem, be szép világ lehetett
Akkor, midőn itt még ember élt!
Ezekről az időkről sok ember
S egynehány könyv de sokat regélt!

Valamikor itt vitéz daliák
Tüzes kardja harcolt, villogott,
Vagy a várurnők ablaka alatt
Egy lant sirt fel néha s zokogott.

(Malacka, 1924. március hó)

Menjünk tovább. Ez a rombadőlt hely
Régen várkapolna lehetett,
Az oltárnak nyoma sincs itt többé,
Csak ott látok egy kép-keretet.

Emlékezet arany szín hálóját
Szötte köré az idő pókja,
S a kereten belül, a szentképen
Ég a napsugár tüzes csókja.

A dicsfényt már régen por lepté be,
Mégis mosolyg Szűz Mária,
S feje körül felragyog egy percre
A napsugárból szőtt glória.

Emlékezzünk régiekről.

— Elek nagyapó krónikás könyvéből. —

Milyen volt a török világ?

A vasvári béke megkötésekor már százhusz esztendeje ült a török a magyar nyakán. Szörnyű pusztulás képet mutatott mindenütt a török hódoltság területe. Nemcsak azok a helységek pusztultak el, amelyeket hájárat közben felgyújtottak, de lassanként elpusztultak azok is, amelyekben szállást vert a török. Amikor Budát 1541-ben csellel elfoglalták, csak a földmives népség és a zsidóság egyrésze maradt ott, a nemeség és a zsidóság nagy része elmenekült. Ötven év múlva egy arra járt idegen utazó azt írta, hogy a várba vezető utat »szemét, ganaj, döglött állat, undokság« borította. A házak részint fedetlenek, részint rongált fedelűek. Az ablakok sárral, téglával, szalmával vannak bedugva. A templomokból baromistálló lett. Szanaszét hevertek a holttestek. Ugyanezt írja Pestről is és felkiált: »Ó szegény Pest! Inkább pestisnek kellene féged nevezni. Nincs itt egyetlen ép ház s kevés söpredék nép lakja. Vácnak, az egykor gazdag városnak kunyhóiban szőkevény, gyülelévész parasztok laknak«, — írja ugyanez az író.

És mindenütt ez a szomorú kép, ahol a török szállást vert. Az elpusztult házak és templomok helyébe csak a török engedelmével lehetett újat építeni, sőt a tatározáshoz is drágán megfizetett engedelem kellett. Még a ház magasságát is meghatározta a török. 3 és $\frac{2}{3}$ ölnél magasabb nem lehetett a keresztény ember háza. A törökön kívül más nem gyűjthetett vagyont a hódolt területen. A mohamedán törvény szerint a hódítónak nem volt szabad bántani a meghódolt nép életét és vallását, de joga volt összes vagyonához: azt elfoglalhatta, fölégethette. De

bár a mohamedán hit szerint zsákmány volt az elfoglalt föld, a török, kivált kezdetben, a meghódolt keresztények tulajdonát nem bántotta, a rájuk vetett adó fizetésével megválthatták személyes szabadságukat és vagyonukat. Kaharadzának nevezték azt az adót, amelyben háromféle adó volt összefoglalva: a föld-, termény- és fejadó. A földadót a föld terjedelmének arányában vetették ki, a terményadó a terménynek néha a felét tette ki, a fejadót minden önálló gazda fizette. Még ezen felül minden harminchárom mérő gabona után egy mérőt kellett adni a spahik élelmezése címén: ez volt a szalarija, vagyis a pótagó. Ilyen szalarija volt a takarmányadó is: minden háztól egy szekér széna s egy szekér fa a török földesurnak. Ezzel még nincs kimerítve a töröknek fizetett adó: rákényszerítették a szegény parasztot fuvarozásra s mindenféle robotmunkára. Minden elképzelhető dolgot megadóztatott a török. Fizetett menyasszonyi és nőtlenségi adót is. A botbüntetést is pénzzel váltatta meg. S ez a sokféle adó, mind a török földesurat illette meg. Még hátra van az állami adó, a császár adója. Ezt a telkek arányában vetették ki s ha nem volt elég: vetettek ki rendkívüli adót is, mit pénzben, terményben, várépítésben fizettek. Ez volt a harács.

Minden sok adót valahogy elbirta volna még a nép, ha legalább igazságosan szedik. De a jobbagy sohasem tudta, hogy voltaképpen mennyi az adója. A török első sorban azt számította ki, hogy mennyi pénz és élelem szükséges egy vár őrségének az eltartására s a szerint vetette ki az adót az egyes községekre. A

porták száma kevesbedhetett, de az adó nem: a kivetett adót fizetni kellett a községeknek. Némely község a szó teljes értelmében tönkrement az egyszer kivetett adó állandósítása miatt, mert a török nem vette figyelembe sem a lakosság apadását, sem annak elszegényedését. A török földesúr olyan földesúr volt, akié nem volt a föld, ő első sorban katona volt s mint katonát hol ide, hol oda helyezték. Természetesen, az ide oda dobált török, aki alig egy esztendő t lakott egy vidéken, ezt az esztendőt alaposan kihasználta. Rablógazdaságot folytatott s nem törődött azzal, hogy utódjának kizsartolt jobbágy maradjon.

A hadi fuvarozás volt a legsúlyosabb adó. A török hódoltság másfél százados idején, mindazokban az esztendőkben, amelyekben megújult a háború a török és magyar közt, a jobbágy egy napot sem mondhatott a magáénak: ha ma fuvarozásra parancsolták, nem tudhatta, mikor kerül vissza ismét övéhez. Amikor a fuvarral a várhoz érkeztek, befogták őket földmunkára, kő- és vesszőhordásra, árkok, mocsarak lecsapolására. Voltak faluk, melyekből egy ember száz napot is dolgozott a várak körül. Így volt ez a vasvári béke után is, tehát a szegény magyarnak a békében sem telhetett öröme. Minden munkát ingyen végeztetett a török s ingyen adott magának mindent, amire szüksége volt: épületeit, mezét, lécet, deszkát, sőt ruhaneműt is. Nem csoda, ha egykor virágzó helységek pusztaságokká lettek: aki tehetett, menekült a még meg nem hódolt vidékre. A magyar alföldön, egy 1669 iki feljegyzés szerint, csak addig kilencszáz helység lett pusztává.

A megszökött falvak nemcsak a még meg nem hódolt területekre húzódtak, hanem a meghódolt területek városaiba is, melyeknek mégis jobb volt a dolguk. Fizettek ugyan a városok is mindenféle adót, de a kincstárba fizették s nem voltak egy-egy földesurnak a személyes jobbágjai, mint a falusiak. Tisztviselő hajtotta be az adót s a török államnak érdekében állott, hogy közvetlenül adófizetőit tönkre ne tegye, ellenkezőleg: az volt az érdeke, hogy a városok lakossága szaporodjék. S valóban, a török világ idején folyton növekedtek az alföldi városok, amelyek a kincstártól kibérelték a mérföldekre terjedő legelőket, s ha a munkáskéz állandó apadása miatt csökkent is a földművelés, annál nagyobb arányokat vett az állattenyésztés. Megújult az »ázsiai gazdálkodás«: ismét egy nagy legelő lett az Alföld, s a már földműveléshez szokott nép visszahanyatlott a pásztoréletbe.

Az eimondottakból azt lehetne következtetni, hogy a hódolt területeken tisztán a török törvények és szokások voltak az uralkodók s nem volna csoda, ha a nép a hosszú török uralom alatt elveszti faji és nemzeti jellegét, hűlenné lesz ősi szokásaihoz, gyökeresen megváltozik viseletében, életmódjában, erkölceiben. De más a valóság. A hódolt területen lakó jobbágy

megfizette a töröknek a rávetett adót, de pillanatig sem feledte, hogy van neki más ura is: a magyar király, akinek szintén fizet, ha kevesebbet is, s pörös ügyeiben a vármegyén keres igazságot és nem a török tisztviselőnél. A magyar hódolt jobbágy kétfelé adóz s két földesurnak fizet: a töröknek és a magyarnak s a török hódítás idején még az volt a rend, hogy a jobbágyi tartozás felerésze a magyar, felerészen a török földesurnak jutott. De már Szelim szultán, a nagy Szulejmán utóda, hallani sem akart arról, hogy a jobbágyok kétfelé adózzanak s két földesurat szolgáljanak. És a török földesurak oly magasra emelték a nekik járó felerészt, hogy a magyar földesurnak semmi sem jutott, csak a joga maradt meg: azt fentartotta jobbágyával szemben s amikor szerét ejthette, be is hajtotta a maga részét.

Bármily szomorú emlékei voltak a magyar jobbágyoknak a közelmúltból is, inkább húzódtak a magyar földesurhoz. Végre is a vér vizzé nem válik s a közös nyomorúság mind közelebb hozta a magyar földesurat és jobbágyát. Nemcsak birtok-, de büntetőjogát is fentartotta a magyar földesur, ha nem is alkalmazhatta mindig a nagy távolság miatt. A földesur volt a kapocs a hódolt terület és a »vármegye« között, mely más, a töröktől meg nem hódított vármegyében székel. Sem a közigazgatást, sem az igazságszolgáltatást a vármegye a török hódoltság egész idején ki nem eresztette a kezéről, ha nem is gyakorolhatta azt abban a mértékben, mint rendes körülmények között. Ez az egyik magyarizata, hogy a magyar nép községi és családi életében maradandó nyomot nem hagyott a török világ, a másik meg a két nép erkölceinek, szokásainak, vallásának, ruházódásának, élete módjának nagy különbsége. Együtt éltek s mégis oly messze egymástól, hogy össze nem olvadhattak. Török és magyar össze nem házasodtak s ha igen, ez csak erőszakos, vagy furfangos módon történhetett.

Az egyházi kormányzat megmaradt a függetlenségben: ebbe a török nem avatkozott. Lopást, orgazdaságot, káromkodást s más efféle bűnöket kisebb nagyobb vétségeket az egyház is büntet, s az Alföldön, ahol a reformáció hatalmas hódítást tett éppen a török világ idején, a pap »eklézsiát követetett« a bűnössel. A templom közepén fekete székre ültették s fekete posztóval betakarták a bűnöst. Isteni tisztelet után a pap felolvasta a bűnös vétkeit, rá a bünbánatot, melyet a bűnösnek utána kellett mondania. Ez volt az »eklézsiakövetés«, s aki ennek alá nem vetette magát, kirekesztették az egyházból, ami egyértelmű volt a helységből való száműzéssel. Szóval: az egyház beleavatkozott a világi bíróság dolgába s a török ezt nemcsak tűrte, de természetesenek is találta, hisz a saját törvényét látta magyar kiadásban. Így történhetett, hogy a községi élet nemcsak meg nem halt a hódolt területeken, de fejlődött is;

hogy a magyar községek a töröknek az országból való kitakarodása után ép oly magyarok voltak, mint annak előtte.

Nem bántotta a török sem hitében, sem nyelvében a magyart s míg a bécsi udvar a latinon kívül csak a német nyelvet ismerte el hivatalos nyelvnek, a török tisztviselők megtanultak magyarul, a basák magyar diákot tartottak s egész sereg magyar nyelvű török okmány maradt meg az időből. A török hódoltság leg-szomorubb idejében fordítja le a bibliát magyar nyelvre Károlyi Gáspár; a végeken küzdő, a haza határait védő magyar hősök haditetteiről vitézi énekek teremnek, s Tinódy Lantos Sebestyén bejárja az országot, versekbe szedi az élet-halál küzdelem nevezetesebb eseményeit, Dobó, Szondy, Losonczy nagyszerű haditetteit. E kornak nevezetes írója Heltai Gáspár, aki a magyar nemzet történetét írja meg s ébresztgeti a csüggedő magyart. És ennek a kornak szülötte Balassa Bálint, a nagy költő és katona egy személyben, akinek egyik kezében kard, a másikban lant s a ki Esztergom vivásánál (1594)

ejti ki kezéből a kardot is, a lantot is. A török-német világ szülötte a nagy Zrinyi dicső unokája, Zrinyi Miklós is, korának legnagyobb írója, legmagyarabb lelkű fia, aki költő, író, katona egy személyben: halhatatlanítja nagyapja nevét örökbecsű költeményben, tanítja a nemzetet miként lehet újra nagygyá, erőssé, s közben számtalan jelét adja a hadvezéri képességeink, de hiába, igaz magyar voltát Bécsben nem tudták megbocsátani.

Ott, ahol tere nyílhatott, ezekben a kétségbeejtő szomorú időkben is megnyilatkoztak a magyar lélek, magyar szellem ereje, a magyar faj életrevalósága. Török és német két oldalról kegyetlenül megsanyargatta, erejét legyengítette a magyarnak s nem ok nélkül lehetett attól ta tani, hogy a vasvári béke után szánalmas véget ér a magyar: meghal lassu halállal, dics-telenül.

Ennek a dics-telen halálnak bekövetkezését gátolja meg az ébredező, majd hatalmas, erővel feltámadó kuruc világ.

(Kisbaczon.)

A szekunda.

Írta: SEBESI SAMU.

Azt hiszem, gyermekek, hogy ti mindnyájan tudjátok, mit jelent magyarul az a latin szó: szekunda. Ma magyarul „elégtelen”-nek nevezük ugyan, de azért még sokan szekundának mondják az elégtelen osztályzatot. Szekundát rendesen a hanyag tanulók kapnak. A szorgalmas és jó diákot ilyen szomorúság nem éri. Mert nagy szomorúság ez, nemcsak a gyermeknek, aki valamely elégtelen osztályzatot kap valamely tantárgyból, de szomorúság a szülőknek is, akiket megszorítani sohasem szabad.

És most, gyermekek, elmesélem nektek egy szekundának a történetét, a miből megfogjátok látni, hogy a szekunda mennyi bajt okoz a háznál, de az iskolában is, mert aki szekundát kap, annak ismételnie kell az osztályt.

Tavaly, egy szép nyári napon történt, hogy Firtos Gáborné, igen szomorú arccal tért haza fiának, az első gimnázista Palikának a vizsgájáról. Palika ugyancsak lehajtott fővel kullogott mellette. Amikor hazaérkeztek, az anya szigorú arccal nézett Palikára és így szólt:

— Látod, te haszontalan, mekkora szégyent hoztál a fejünkre. A föld alá szerettem volna sülyedni, amikor felolvasták az osztály előtt, hogy: Firtos Pál latin nyelvből elégtelen. Bizonyára sokat csavarogtál, a tanulást elhanyagoltad. Hiába figyelmeztettelek, hiába intettelek, hogy tanulj. Nem fogadtál szót. Most láthatod, hogy milyen keserű bánat éri azt a gyermeket, aki szülői szavát nem fogadja meg.

Most már a szekunda elcsufította az értesítőt, te, te, rossz, haszontalan...!

Palika bizony nagyon bánhatta, hogy nem tanulta meg jobban a latin leckét, mert az ajkai kezdtek remegni, a szája két széle legörbült és a következő pillanatokban könnyek csillogtak a szemében. Csakhogy sirással a hibát helyrehozni nem lehet, ezért az édesanyja így folytatta beszédét:

— Rossz és szófogadatlan fiut sem apa, sem én nem tűrünk a háznál. Le is ut, fel is ut, mehatsz Isten hírével. Elcsapunk és lesz belőled egy kis csavargó koldus. Lesz belőled...!

Hogy mi lesz még belőle, azt azért nem mondta ki, mert Palika kérése emelte könnyes szemét az anyjára, aki ezért bizonyára elfelejtette, hogy mi lesz még elcsapott fiacskájából. Még csak azt mondta, hogy:

— Menj a szemem elől!

Palika szepegve indult az ajtó felé. Az anyja utána nézett és látta, hogy a vizsgára készült uj ruhája milyen csinos és a rövidre nyírott kerek feje, az apró vállak felett reszket a zokogás miatt. Tipegett, topogott, mint aki nehezen indul a szomorú utra. És ekkor az anyjának eszébe jutott valami, mert megszólította:

— Palika!

Palika megfordult és könnyein keresztül nézett az anyjára, aki magához intette, hogy megmondja azt, ami az eszébe jutott:

— Nem azért hivatalok vissza, mintha megbocsátanék, vagy szeretnék, hanem azért,

hogy addig is, amig kenyeret koldulsz valahol, feltarisznyáljalak. Itt maradsz addig, amig pogácsát sütök az utra.

Ekkor érkezett haza a Palika apja a hivataltól. Mindiárt látta, hogy baj van és ki is találta, mert így szólt:

— Ugy látom, megbukott az urfi!

Az anya szomorúan bólintott.

— Szedte-vedte, — morgott az apa. — Így jár, aki nem tanul. A hanyagság büntetését érdemel.

— Már megkapta a büntetést. Elcsaptam a háztól, most csak az utraivalót várja.

— Azt is megérdemli, — mondotta az apa — de én mást határoztam. Ha nem szereti a könyvet, szeresse a szerszámot. Megy mesterinasnak. Punktum! Ott aztán majsztram majd megtanítja szorgalomra. Lábszíjjal verik, ha rossz lesz, söpörni kell a műhelyt, foltozni a cipőket... Egy szó, mint száz: suszterinas lesz belőle! Punktum!

A Palika édesanyja megrémült az apa szigorúságától, mert Palikát doktornak vagy mérnöknek szánta. És most szinte maga előtt látta, mint kis szurtos inast, akit a mester lábszíjjal reguláz. Mondta is az urának:

— Gábor, ne haragudj. Meglátod, hogy ki fogja a szekundát javítani. Szabó urhoz megy privátára. Azt hallottam, hogy Szabó ur kitűnően tanítja a latint. Beszélj vele, kérlek... Mégis mondom a lakását...

— Nem akarom tudni! Nem beszélek vele. Suszterinas lesz! Punktum!

Palika anyját még nagyobb rémület szállta meg, mert az ura már harmadszor mondotta, hogy: Punktum! Már pedig ha Firtos Gábor kimondja valamire, hogy „punktum!” az már be van fejezve. Mégis szerette volna Palikát megmenteni az inaskodástól és így szólt:

— Igaz, hogy Palika hanyag volt, de tud tanulni és fog is tanulni. Hallottad volna csak az állattanból. Milyen jól felelt a csörgőkigyórol.

— Jól kellett volna felelnie a latinnyelvtanból is!

— De Gábor, te mondtad, hogy a latin nyelvnek nem veszi sok hasznát a gyerek.

— Ugyan, fiam! Hát mi hasznát veszi a csörgőkigyónak?!

— Jól van. Legyen igazad, Gábor. De abban nekem is adj igazat, hogy a Szabó ur keze alatt kijavítja a szekundát.

— Hallani sem akarok semmiféle Szabó urról. Inas lesz. Punktum.

Miután Palika apja már negyedszer is elmondotta a „punktum”-ot, az anyja elhallgatott. És ha nem is tartotta valami nagy szerencsétlenségnek azt, hogy a fiából suszter legyen,

de még se akarta, hogy a szekundával maradjon. Végre is a mesterséghez is okos ember kell, nem pedig számár. Ezért Firtosné elhatározta, hogy Palikával ketten fognak neki a tanulásnak.

Firtos Gábor egyik nap kora reggelén arra ébredt fel, hogy a szomszédszobából, leckemondásszerű hangok szűrődnek a füléhez. Csendesesen maradt és hallgatózott. Az anya olvasta a nyelvtant és Palika utána mndotta. Majd azt magyarázta az anyjának, hogy a latinban az »s« betűt »sz«-nek, a »c«-t »k«-nak ejtik ki.

— Jó, hát olvassuk úgy — egyezett bele Firtosné, aki most tanult életében először latinul.

— Cicero, — kezdett bele Palika egyik mondatba.

— Kikero, — javította ki az édesanyja. — Hiszen most mondtad, hogy a »c«-t »k«-nak olvassák.

— Igen, — magyarázta Palika, — de az »i« és »e« hangzók előtt »c«-nek marad.

Ez a dolog némileg zavarta a helyzetet. A szekunda-javítás nehézségekbe kezdett ütközni. Láthatjátok, gyerekek, hogy a tanulás elhanyagolása, mennyi bajt szokott okozni.

Az apa egyideig hallgatta a nehezen haladó tanulást. Ugy látszik, hogy egészen kiengesztelődött, mert csendesesen melléjük lépett, megsimogatta a Palika fejét, megcsókolta az édesanyja homlokát és így szólt:

— Mond csak, fiam, hol lakik Szabó ur?

Ez a szekunda-eset a tavaly történt gyerekek és Palika annyira a szívére vette a dolgot és az idén olyan szorgalmssan tanult, hogy a mostani vizsgán a latin nyelvtanból jelesre felelt.

(Kolozsvár)

Árva gyermek imája.

Irtá: DOBAI ISVÁN.

**Édes jó Istenem,
Angyalok honába
Szállt az én jó anyám,
Árva vagyok, árva.**

**Nincs ki elaltasson,
Nincs ki védjen, óvjon,
Nincs, ki szemeimre
Nyugalmat csókoljon.**

**Ó, küld el jó Atyám,
Őrző angyalodat,
Csillagos egedből
Reménysugaradat!**

(Nagyszeben.)

SIR A GYERMEKE?

Miért nem
HASZNÁL

HÖFER

gyermek-
hintőport és

HÖFER

gyermekkrémet?
Lloyd 2351

Makrancos Pista.

(Történet apró emberkének).

— Irta: K. BENDRE ROZA. —

Makrancos Pista öt éves, fekete szemű, rózsásarcu kisfiú volt. Szülei gazdag emberek voltak, akik az ő egyetlen Pistukájuknak a világon minden széppel, minden jóval kedveskedtek.

Három hintalova is volt már és se szeri, se száma a rengeteg játék automatának, amelyek között még peckesen sétáló bohócok, hajlongó ördögök és nyelvüket hosszan kiöltögető Paprika Jancsik is voltak.

De hiába volt ott a tenger sok játék, Pista öcsénk ahelyett, hogy azokkal mulatott volna, folyton az édes mamája körül lábatlankodott és parancsolgatott neki mindenféle lehetetlen dolgokat. Egy délben is így szólt:

— Mamuka, mássz fel ezen a létrán a ház tetejére, hozd le a labdámat, amelyik tegnap fennakadt a kémény mellett.

— Nem lehet az, kis szívem! Hogy mehetnék én ebben a hosszú szoknyában a ház tetejére? Várd meg, amíg haza jön tatuka, majd ő lehozza.

— De nekem most kell!

— Hiába, nem lehet. Játsszál valami egyébvel.

— Nem akarok! Hozd le a labdat!

Ezt már hangos sirással parancsolgatta. Amikor látta, hogy hiába sir, levetette magát a földre és csapott olyan lármát, mintha legalább is huszan volnának. Ijedten nézte édesanyja a mérges emberkét s még ő kérlette:

— De, Pistukám, gyöngyöm, ne sirj! Vörös lesz az orrod, a szemed, maszatos lesz a kis piros arcod.

Minél szebben kérte Mamuka, annál jobban sivított Pistuka. Végül mamuka is elbusulta magát s mert a háztetőre felmászni nem volt bátorsága, ő maga is elpityeredett. Így sirdogáltak kettesben. Mamuka halkán, Pistuka hangosan.

Még most is sirnának és a labda is régen elporladt volna már a kémény mellett, ha véletlenül be nem toppan hozzájuk a mamuka testvérbátyja, Sándor bácsi.

— Hát tiveletek mi történt? — kérdezte ijedten.

Amikor megtudta a nagy bánat okát, akkorát kacagott, hogy az udvaron sétálgató kakas ijedten rikoltott egyet, a Pistuka szemében pedig visszagurultak a már indulni készülő könnycseppek. Egy szempillantás alatt lehozta a labdát.

— Hallod e, Pistuka, — szólt, amikor ismét bement a kisirt szennyes emberkéhez — délután hozzánk jössz és három napig nálunk maradsz. Mamuka is eljön hozzád minden délután.

Mamuka csakugyan felöltöztette délután Pistkát a sötétkék bársony ruhájába, amelyen szép fehér gallér és lakkos öv volt. Olyan volt Pistuka ebben a ruhában, mint egy kis herceg. Ha hozzáképzelnék még ehhez a ruhához a lábára

huzott új cipőt és hófehér gombos sapkát, akkor már nem is tudjuk, kihez, mihez hasonlítsuk.

Amikor készen voltak az öltözködéssel, Sándor bácsi megfogta a Pistuka kezét és elindultak. Mentek, mendegéltek szépen gyalogszerrel. Egyszer megszólal Pistuka:

— Vegyen fel az ölébe, Sándor bácsi, mert elfáradtam.

— Nem veszek én, kis öcsém. Leteritem a zsebkendőt ennek a kerítésnek a tövére. Te szépen ráúlsz és pihensz egyet.

— Nem ülök le! Vegyen az ölébe, mert úgy nagyon jó. Olyan, mintha hintáznék.

— Majd, ha újra egy éves leszel!

Mit szaporítsam a szót! Pistuka rendezett az utca közepén, minden népek szemeláttára olyan sirást, hogy az szörnyűség volt Sándor bácsi pedig meghúzódott egy kerítés mellett és nagy figyelemmel nézegette, hogyan nyüzsgőt ott egy hatalmas hangyaboly.

Pistuka már a porban is megforgatta a szépséges bársonyruhát, de Sándor bácsi még csak rá sem nézett. Egyszerre csend lett. Pistuka csodálkozva pislogott Sándor bácsi felé. Hiszen, amikor ő makrancoskodik, neki könyörögni szoktak, hogy ne haragudjon. Hát ő hiába forgatta meg magát a porban, senki sem rimánkodik neki?

— No, kis öcsém, miért nem fujod tovább? Én nagyon szeretem hallgatni, — incselkedett Pista bácsi.

De hiszen nem kellett kétszer mondani! Ujra kezdődött a muzsika, még nagyobb méreggel.

— Úgy, úgy, kis muzsikusz! Hangosabban nem tudsz? — nevetett Sándor bácsi.

Két kis mezitlábás fiucska haladt arra felé.

— Nesze neked bársonyruha! — kacagott az egyik.

— Finom kis urfi! — csufolódott a másik.

No, de mindennek vége szokott lenni. Egyszer csak azon veszi észre magát Sándor bácsi, hogy Pistuka poros ruhában, maszatos képpel szép csendesen melléje lépegetett és azt mondja nagyon furcsa, elváltozott hangon:

— Fogja meg a kezem, Sándor bácsi. Menjünk tovább.

— Nini, kis öcsém, te vagy az? Alig ismerem meg a hangodat, úgy berekedtél. De se baj. Nemsokára újra kezdheted a sirást, mert még hosszú az ut hazáig.

De bezzeg eljutoitak hazáig sirás nélkül, ölben hintázás nélkül is. Otthon aztán szépen kikefélétk a port a bársony ruhából és Pistuka meguzsonnázott. Az éktelen sok sirást úgy el volt fáradva, hogy nemsokára le is kellett fektetni és hamarosan elaludt.

Másnap reggel jól kipihenve, rózsás arccal

kelt fel Pistuka. Jó friss vízben megmosdott, a Mari szolgáló segítségével hamarosan fel is öltözött s már javában szüröcsölgette a jó meleg kávé, amikor Sándor bácsi jelentette neki, hogy két kis játszópajtás jött hozzá a szomszédból.

Soha olyan pompásan nem játszott még Pistuka, mint akkor nap. Délután megérkezett mamuka is. Félve kérdezgette, hogy viselte magát Pistuka? Makrancoskodott sokat?

— Még ma nem fürdött meg a porban,

— nevetett Sándor bácsi — de most, hogy téged lát, remélem, rögtön hozzáfog a siráshoz. Megmutatja a két pajtásának is, hogy mit tud.

— Soha többet, Sándor bácsi, — fogadkozott Pistuka — nem akarom, hogy olyan csunya rekedt hangom legyen, mint tegnap volt.

Pistuka szavának állott. Már gimnáziumba jár és ha makrancos gyereket lát valahol az utcán, nagyokat nevet rajta.

(Nagyvárad, 1924.)

Öcsike horgászni megy.

— Anyuskám!
 — Tessék, Öcsikém drágám.
 — Mondok neked valamit.
 — Ki vele, gyönyörűségem.
 — Van nekem ed nadselü gondolatom.
 — Hallom Öcsike, hallom.
 — Megyek a patakba horgászni. Halat fodorok ebédre.

— Eredj drágám, eredj. De azt előre mondom: halász, vadász, madarász. üres tarisznyába kotorász.

De már akkor kezében is volt Öcsikének a horg, szaladt a patakra, leült a partjára és — most következik a világ legnagyobb csudája, Öcsike ült, ült, csendesen, türelmesen várta, mikor rándul meg a horg.

Hiszen, ha ült türelmesen, el is nyerte jutalmát, mert im egyszerre csak megrándul a horg, bugyborékol a víz körbe karikába. Ezeret teszek egyre, hogy a horgba hal akadt.

Juj, de nad hal lehet, gondolt, de nem mondta Öcsike, s huzta, huzta fölfelé a horgot, hogy nagyokat nyögött belé.

Már fel is bukkant a hal a víz színére.

— Tyü de nad sája van! — sikoltott fel Öcsike, s az örömtől és félelemtől is magánkiült huzta maga felé a horgmadzagot, madzagon a nagyszáju halat.

— Hiszen ez bakancs! — szontyolodott el Öcsike, amikor közvetlen-közletről vette szemügyre. Még pedig csupa lik-luk bakancs volt az. Csak úgy csurgott a víz belőle. Képzelhettek, milyen rongyos lehetett, ha ebben a nyo-

moruságos világban vízbe dobta a gazdája. Nézte, nézte Öcsike a furcsa zsákmányt, aztán mondta magában:

— Van nekem egy nadselü gondolatom: Visszadobom a bakancsot a vízbe — Vissza is dobta.

Hanem még csak most jön a java, gyerekek. Amint repült a bakancs a patakba, halljatok csudát! Csakugy potyogtak ki belőle a halacskák!

— Ó, ó, ó, — sápitozott Öcsike. — Hogyha én ezst tudtam vona, a bakancsba néztem vona!

Hát bizony ezuttal nem sikerült a nadselü gondolat. Öcsike egész uton hazafelé mind azt sóhajtozta — s jaj de búsan sóhajtozta:

Halás, vadás, madalás,
 Őles talisnyába kotalás.

Kisbaczon.

Elek nagyapó.

Rózsika csizmája.

— Irla: HOLSTEIN MÁRIA. —

I.

Nagy hegynek az aljában, pici házikóban lakott Rózsika. Kék szemű, szőke haju, piros arcu, eleven leányka volt, fürge, akár a mókus. Most fenn dalolt a tetőn, majd lenn szedte a virágot a hegy aljában, de leginkább a hegyoldalon kergetőzött a kis báránnyakkal, meg kecskeollókkal. Ugy ismerték, mint a tulajdon testvérüket. Szeretettel dörzsölődtek hozzá, még a kezét is megnyalták. Legkedvesebb játéka az volt, ha zöldággal szaladhatott s a kis kecskéket mekegve, a kis báránnyok bégetve utána. El elbujt a hegyszakadékba. Ilyenkor sirva keresték játszótársai s amikor megtalálták, örömben olyan táncot jártak, hogy a nagy juhászok is elmosolyodtak.

Volt köztük egy szép fehér, selyemszőrű barika, azt szerette legjobban. Mindig együtt járkáltak virág után. Sokszor díszítette szép koszoru a nyakát, sőt a göndör gyapját is tele-tele aggatta Rózsika virággal.

Hogy szómat ne felejtsem, de talán már ki is találjátok, a Rózsika apja juhász volt, de olyan, aki a maga juhait őrizte. Igaz, hogy nem sokat. Egy este nagyban készülődtek: kiválogatták a juhokat, báránnyokat, kecskéket, hogy tereljék reggel a vásárra. Volt bégetés, búcsuzkodás! A kis házban is készülődtek, édesanya kiszedte a tiszta ruhát, megkente az újabbik csizmát, ne mondja senki, hogy a gazdájának nem viseli gondját. Vacsorára jó turós palacsintát süttött, abból tesz majd reggel a tarisznyába is. Vacsora után megkérdezte Rózsikát az édesapja, hogy mit hozzon a vásárból.

— Bábót pogácsából, szép pirosat, cukorral jól kicifrázva!

— Más kellene neked, gyöngyvirágom: csizma, hogy ne szurják a kövek a lábad. Aztán megint itt a tél, ki se bujhatsz nélküle.

— Csizma? Nekem új csizma? Jaj, de jó lenne! — ugrándozott nagy örömmel a kisleány.

— Én is azt gondoltam, hogy jó lenne és éppen azért vásárra hajtom a fehér báránnyt is. Az úgy is a tied, csizmát veszünk az árából.

— Nem, nem! A fehérét nem adom. Inkább nem kell a csizma! — kiáltotta rémülten Rózsika.

Aztán olyan sirásra gyujtott, hogy zengett belé a ház s el se hallgatott, a máskor oly szelíd, engedelmes jó kis leány, amíg szülei meg nem ígérték, hogy kedves báránnyát világ kincséért el nem adják.

Persze, hogy nem kapott csizmát, mert nem jutott rá pénz, de Rózsika nem bánta, csak hogy meg van az ő fehérkéje.

II.

A hegynek tulsó oldalában vezetett tova az országút. Sokszor elbarangolt Rózsika éppen addig s nézte a jövő-menő szekereket. Egy

délután az út közelében szedte a virágot. Most fedezte fel egy bokor tövében. Olyan kék volt, mint a ragyogó ég s olyan jól illett a báránnyka fehér gyapjába, akár csak az ezüstfelhők az ég színe.

Rózsika úgy elgyönyörködött benne, hogy egészen megfeledkezett az időről. Már alkonyodott, barikája bégetve indult haza s ő is gyorsan utána. Egyszer csak hallja, hogy valaki szólítja. Visszafordul, hát látja, hogy egy asszony siet utána. Karján gyermek, ruhája ütött-kopott. Rongyos cipőjéből még a lába is kilátszik.

— Fáradt vagyok, már nem bírnak a lábaim, nem tudod, kis lányom, hol kaphatnék éjjeli szállást?

Rózsika édesanyjához vezette a szegény asszonyt, akit szívesen fogadtak s jó kecsketejjel, meg frissen sült barnakenyérrel meg is vendégeltek.

Vacsora után a szegény asszony elbeszélte, hogy a közeli városba igyekezett az urához, aki betegen fekszik a kórházban. Melékösvényen akart hamarabb odajutni, de elévedt s csak most vergődött valahogy az országútra.

— Reggel az én gazdám is bemeleg, akkor ő elvezeti a városba, — monda Rózsika édesanyja. — De miért viszi ezt a kis gyermeket? Otthon kellett volna hagyni valakire.

— Nem olyan kicsi az én szegény fiacskám, már három éves, csak nagyon gyöngye, még soh'se állt lábra. Most azt iratta az uram, hogy vigyem el hozzá, hátha segitenek rajta a jó doktor urak s legalább ő is meglátja még egyszer.

— Szegény gyermek! — sajnálkozott a juhásznő. — Aztán nem kapott valami szekeret az uton?

— Kaptam volna eleget, de nincsen pénzem. Az uram már hónapok óta beteg. Ha varrni hívnak, csak a gyermekkel mehetek, úgy pedig keveset fizetnek, alig élhetek belőle.

— Szegény feje! — könnyezett Rózsika anyja s azzal felkelt, hogy ágyat vessen fáradt vendégének.

Rózsika a kis gyermekkel játszott, de félüllel mind a nagyok beszédét hallgatta. Kicsiny szíve nagyon elfacsarodott.

— Milyen szép kis gyermek, aztán talán sohasem szaladgálhat a báránnyakkal, virágot se szedhet. És milyen szegények, még egy falatot se hoztak az utra. A ruhájuk is szakadozott.

Mivel az ágyban a szegény asszony aludt gyermekével, Rózsikáék künn háltak az apjánál, az illatos szénában, bundával, pokróccal jól betakarózva.

Anyjáék még sokáig beszélgettek a szegény asszonyról. Egyszer csak megszólal Rózsika:
— Édesapám, hajtsa el a fehér bárányt a városba, adja el.

— Na, ugy-e mondtam, hogy kell a csizma!

— Nem, nem! Nekem most sem kell.

— Hát akkor kinek?

— A szegény asszonynak. Olyan rongyos a papucs, aztán orvosság is kell a gyermekének. A szülők elmosolyodtak örömben, hogy nekik ilyen jó kis leányuk van. Megölelték, megcsókolták.

A fehér bárányt reggel a városba hajtották.

III.

Telt, múlt az idő. Rózsika is megnőtt. Már nem szaladgál a bárányokkal meg a kecskéikkel, hanem segít az édesanyjának. A virágokat még mindig szereti, sőt talán még jobban, csak hogy most a házukat díszíti velök. Hogy mosolyognak a kicsiny hajlék ablakában. Aki látja, el se mehet mellettük, hogy be ne térjen s közelebből ne lássa őket.

Most is kocsí állt meg a ház előtt: egy ur a feleségével s deák fiával szállt ki belőle.

— Bizonyosan sajtot vesznek, — mondta az anya.

Milyen nagy volt a csodálkozásuk, amikor a szépruhás urnőben az egyszeri szegény asszonyra ismertek. Az erős fiucska a hajdani nyomorék gyermek volt.

Az urnő könnyek között beszélte el, hogy a Rózsika ajándéka adta vissza családját. A bárány árát bizony nem cipőre, de orvosságra költötte. Így lett jobban az ura és gyermeke is. Azóta az Isten áldása van minden munkájukon, mert egyre gyarapodnak.

Most azért jött, hogy meghálálja a nagy jószágukat.

A juhászék semmit sem akartak elfogadni. de abba beleegyeztek, hogy Rózsikát elvigyék a városba.

A kis vadvirágból ügyes városi leány lett. Amire egyszer a szemét rávetette, már meg is tanulta. Nem telt bele három négy esztendő, a legkeresettebb varrónő volt. Apját, anyját magához vette s máig is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

IV.

Most is zöldel a nagy hegyoldal. Szép, lenge tündérek talán éppen rózsaszín ruhájukat teregetik a vadrózsa bokrokra. A báránykák vidáman táncolnak a virágok közt. Az új juhászgazda kis leánya ott szunyókál a gyepon. Aranyszárnyu legyek, szineshátu bogarak dongják körül, muzsikáló szellő meg-megsimogatja bársony arcát, aztán rágyujtanak kedves nő-tájukra:

Volt egyszer egy kislány,
Rózsika,
Szerette a sok-sok barika,
Aranyszívét soh'se feledjük,
Nagy jószágát zengjük mindentűi.

(Dés.)

Az anyaszív.

— Ady Endre édesanyjáról. —

Irla: REISMANN IRMA.

Mosolygó, pirosarcu cimboráim, mesélek nektek a legszentebb, legdrágább kincsről a világon, a legcsodálatosabb gyógyszeről, amely minden gyógyító balzsamnál hatalmasabb, minden erőnél erősebb; nincs előtte akadály semmi, a mérhetetlen magasságu sziklákat áttöri, a haragos tenger kék hullámain kettéhasítja, hogy mellettetek legyen, remegjen értetek, és utolsó dobbanása is a tietek legyen, pirosarcu, mosolygó cimboráim!

Bizonyára vannak közöttetek olyan nagyobb diáklányok, fiuk, akik hallottátok hírért a nagy költőnek, Ady Endrének, talán már egy-egy szép versét ismeritek is, de azt bizonyára kevesen tudjátok, milyen gyöngéd gyermeki szeretettel ragaszkodott jószágos, fehérhaju édesanyjához. Amikor messze idegenben sokszor elhagyottan, betegen feküdt, az érmindszenti kis kuriába mégis mindég jókedvű levelet hozott a pósta...

Fiatalon halt meg, s pár évvel ezelőtt, halálának harmadik évfordulóján, az egész irodalmi

világ áldozott emlékének. Itt, Szatmáron, fehérhaju, bánatos szívű édesanyja is megjelent az ünnepélyen. Meggyötört bús szívéből zokogva tört fel a fájdalom hangja, talán nem is hallotta a magasztos ünnepi szavakat, amikből koszorút fontak a nagy költő emlékének, csak a Bandi gyerekek meleg, ragaszkodó szeretetét siratta.

Mély tisztelettel köszöntöttem a Nagyszonyt, jószágos, áldott tekintete végigsimogatott rajtam, megcsókolta az arcomat, s a bucsuzásnál, az előtte levő csomagból egy nagy kerek, ezüstpapirba csomagolt csokoládét vett ki.

— Ezt vidd haza a kis fiadnak, tudom, nagyon szereted őt. Gondosan eltettem és amikor Paliika reggel felébredt, ott találta az éjjeliszekrényen. Akkor még igen kicsi fiu volt, nem tudta, ki az az Ady Endre, de mert jó gyerek és szófogadó is volt, szépen belenyugodott, hogy ezt a csokoládét nem esszük meg, mert ez igen értékes és kedves emlék, eltesszük szépen és kap helyette Palkó másikat. Nem is esett több szó róla.

Egy csuf, esős, szeles napon Palkótágyba kellett fektetni. Lázás lett és a doktor bácsi torokgyulladást állapított meg. Szaladgált az egész ház. Egyik vizes ruhát hozott, a másik öblögetőt, aztán jött a sok narancs, építőkocka, de Palkó csak feküdt lázasan, csöndben, nem vidult fel.

Az ágya szélén ültem, amikor magához szorította a fejemet.

— Édesanyám, adj valamit, hogy meggyógyuljak.

— Mit, lelkem kisfiam, hiszen az életemet is odaadnám, hogy egészségesnek és kacagónak lássalak.

— Akkor add nekem az Ady néni csokoládéját.

Már hozom is. Bontogatja, nézegeti, s jóétvággal elfogyasztja a már nem is friss csokoládét. Pár nap múlva a jó Isten meggyógyította, és ismét vígan szaladgált a fénylő napvilágban.

Kicsi cimboráim, ilyen gyógyító balsam az édesanyaszív, ilyen nagy szent az ő hatalma.

Semmiért a világon, semmi kincsért nem váltam volna meg attól, amihez az Ady Endre, az Ady Endre jószágos szívű édesanyjának

emléke fűződött. És örömmel, gondolkozás nélkül odaadtam egy csöpp, kicsi lázas ajaknak a kérő szavára. Ilyen csodálatos az anyaszív: vigyázatok reá, bántás ne érje, fájdalom ne gyötörje. Nagy, hatalmas az ő ereje, a mérhetetlen magas sziklákat áttöri, a hatalmas hullámzó tengert kettéhasítja, hogy mellettetek legyen, remegjen értetek, és utolsó dobbanásával is megvédjen, kicsi cimboráim, mosolygóarcu gyermekek...

(Szatmár.)

A két búzavirág.

Irtá: TÖRÖK ALBERT.

Két gyönyörű búzavirág
Volt a buzatáblában,
Mindakettő a boldogság
Mézét rejté magában,
Életvággyal szürcsölgették
A reggeli harmatot
S imádták szép sugaráért
Szüntelenül a Napot ...
Jött a vihar dúlva-zúgva,
Az egyiket összezúzta,
A másik meg bújába
Most is hervad utána ...

(Miklósvár.)

Hasznos szórakoztató.

— Irtá: JANI BÁCSI —

A muzsikus mogyoró kerék.

A mogyorókerék idáig bemutatkozott, mint színkeverő festőművész.

Aztán mint erőművész végzett csinos produkciókat.

Most a művészet egy másik ágába kon-
tárkodik belé s beáll muzsikuskak.

De hogyan lesz belőle muzsikus? Ehhez szükségem van a színkeverésnél használt fakorongra. Ennek a szélét kerekre verjük ki apró szeggel úgy, hogy körül belül 1 cm. távol legyen egymástól.

Ha most forgásba hozzuk a készüléket s valakivel a korongszéléhez egy kártyalapot (kemény rajzlap is jó) tartatunk, akkor a szaporán egymásután következő ütődések egy hanggá olvadnak össze.

Ha gyorsabban forgatjuk, akkor magasabb hangot, ha pedig lassabban jár, akkor meg mélyebbet ad.

Ebből tehát láthatjuk, hogy ha a hangot adó test ugyanannyi idő alatt kevesebb rezgést végez, akkor mélyebb hang, ha pedig több rezgést csinál, akkor meg magasabb hang keletkezik.

Hogy a rezgéseket mi hangnak hallhassuk, természetesen szükséges, hogy valami közvetítse a rezgéseket a fülünkhöz. Ez a közvetítő a levegő.

Egy követ dobjunk be a nyugvó felszínű vízbe! Ugyebár, a beeső kőtől minden irányban hullámzásba jő a víz felszíne. Ép ily hullámok indulnak — csak természetesen, láthatatlanul — a levegőben is minden irányban. Mi a mogyoró kerekünk segítségével ezeket a láthatatlan levegő hullámokat is láthatókká tudjuk tenni.

A forgató tencely végére szereljük fel egy négyoldalú hasábot, melynek az oldalaira, ha másként nem tudnók, hát alul felül zsineggel kössünk rá tükködarabkákat. (Vagy van odahaza törött tükkör, melyet az üveges felvág egyenlő téglalap alakú darabokra, vagy pedig az üveges ismerősünknek sokszor hullanak le keskeny 1—2—3 cm. széles tükkör szallagocskák, melyekből szívesen ad négy darab, pár centiméter hosszú darabkát.)

De most hogy tesszük láthatóvá a levegő hullámait. Vegyünk elő egy égő gyertyát, tegyük az asztalra, a tükkörhasábos mogyorókereket vigyük úgy a közelébe, hogy a láng képét a tükkörbe lássuk.

Ha a készüléket forgásba hozzuk s köz-

ben valaki a hegedűn megpattint egy hurt vagy a zongorán leüt egy billentyűt, akkor a forgó tükrök a gyertya lángjának érdekes változó képét adják. A láng ugyanis rezgéseket végez aszerint, hogy milyen magas hangot adtunk. A láng megnyulik vagy megrövidül. (Ha zene-szereink nincsenek kéznél, ugy mi énekelhetünk egy hosszan kitarított hangot, természetesen különböző magasságúakat, hogy a gyertyaláng fényét megfigyelhessük.)

Megfigyelhetjük sokszor, hogy a gyertya lángja egy-egy hangnál már szabad szemmel látható módon is meglöbban, anélkül, hogy a hangot adó test légárama közvetlenül érné, sőt sokszor ki is alszik, de finomabb és élesebb megfigyelésekre a mogyorókerékkel forgásba hozott tükröhasáb alkalmas.

Ezekből a próbálgatódzásokból most már hangok keletkezésére vonhatunk le egyes megfigyeléseket. A zeneileg magasabbnak nevezett hangok rezgés száma nagyobb, mint a mélyebbeké. A tükrös megfigyelésből pedig kitűnik, hogy a magasabb hangok hanghullámai rövidek és kicsiny kilengésűek, míg a mélyeké hosszuhullámuak és nagy kilengéseket végeznek.

(Székelykeresztúr.)

Szép nekünk a mi hazánk!

— Németből átültette: DSIDA JENŐ. —

Szép nekünk a mi hazánk:
Hirdeti ezt szívünk, szánk,
Hirdeti a havas orma,
Hirdeti a pásztorokra
Fényt sugárzó éji láng:
Szép nekünk a mi hazánk!

Szép nekünk a mi hazánk!
Itt nevet a nap reánk,
Csörgedező kis patakknak
Hús habjai itt szaladnak,
Itt ölelget jó anyánk —
Szép nekünk a mi hazánk!

Szép nekünk a mi hazánk!
Amikor álmkép gyanánt
Az ifjúkort felidézi,
Vén szívünket megigézi, —
Mást hogyan is mondanánk?
Szép nekünk a mi hazánk!

(Szatmár, 1924. március 18.)

BCU Cluj Egetvivő György diák. library Cluj

Regény a tizenhetedik századból.

— Irla: LIGETI ERNŐ. —

Közben a rektor professzor ur összehívta a professzor urakat és a tanácskozáson az a vélemény formálódott ki, hogy Farnos György aligha akart lopni. A diák sohasem lop. Ez volt az általános vélemény. Amiként Szolon, a görög bölcs, lehetetlennek tartá, hogy valaki apagyilkosságot kövessen el, így lehetetlen, hogy a a kollegiumot, az alma matert lopással csufolhassa meg a diák. De hátha mégis? veté közbe egy sárga arcu professzor, akinek gyomor baját már évek óta kurálják és még tudós Párizs-Pápai professzor uram sem tudott orvosságot találni rája. De már erre ugy felszökött helyéről Szatmári professzor ur, mintha puskából lőtték volna ki. A ludpennát azon mód a pádimentumhoz csapta, hogy a tenta szétfreccsent a szélrózsa minden irányában.

— Már, hogy Farnos György, kollegiumunk diákja, lopni szándékolat volna Fületelki uram telkében?! Nahát az ilyen kalomniát tisztelettel kikérem, Fületelki uramtól is, kegyelmedtől is.

Felhivatták a vádlottat, de az bizony valamásával, még jobban összegabalyítá az esetet. Szatmári professzor ur megrázta Györgyöt a vállánál fogva, és a nagy ablakhoz állítá, hogy a fiu annál jobban pironkodjon a beözönlött, espezőn fehér világosságban.

— Farnos György, mondta ünnepélyesen, nagy a vád ellened. Azt állítják, hogy loptál,

vagy legalább is lopni készültél. Tégy töredelmes vallomást előtünk, hogy mi keresni valód volt hétfőre virradó éjjel, kora hajnal tájban, Fületelki Gáspár ur belső kertjében, minek utána megmászta a kőkerítést és így közönségesen betörtél?

György a karczerben jó előre elkészült a védő beszéddel. Megrágta magában, ami mondandó volt. Azt nem vallhatja, hogy valamit is elvinni akart volna, mert csakugyan nem akart. Azt sem mondhatja, hogy Margitkát akarta látni, sem többet, sem kevesebbet. Először is: szegyelte volna a szerelmét, mert igazi szerelem mindig szemérmes. Másodsor: ezzel örökre elrontaná a maga dolgát. Harmadsor: legfőképpen nem keverheti bajba Margitkát, mert Fületelki uram vagy megcibálná a leánka haját, vagy aggodalmában nyomban a szebeni zárdába küldené. Nem mondhatja azt sem, hogy jártában keltében eltévedett, mert nem a kerítésen belül téved el az ember. Más védő beszédet kell hát kifundálni és rá is jött, hogy mit mond: semmit sem mond. Ebből aztán okosodjanak ki a nagytiszteletű profesor urak, ha tudnak.

— Nem mondhatom meg az okát, így szólt György, hétszeres titok lakatja van a lelkemen.

De a nagytiszteletű professor uraknak is volt eszük. Különösképpen a vizsgálatot vezető Szatmári professzornak.

— Aki tagad, beismer. György, te nem akarod elárulni csinytevéseid okát. Nahát, én megmondom, mert nemhiába tanítom a logikát. Te azért mentél oda, hogy megszöktesd Fületelki uram leányát. No, valld be: (Én is voltam fiatal... de ezt már nem mondta, csak gondolta a professzor ur.)

Erre aztán elpirult György. Amitől legjobban félt, éppen arra hibázott rá a logika professzora. Nagy kinjában dadogni kezdett. De ha az ember szurkol, gyorsabban váltanak a gondolatai. Hirtelen mentő ötlete támadt.

— Vallok, nagytiszteletű professzor urak, vallok — és mosoly szaladt végig a szája szögletében. Azon a nevezetes hajnalon, én azért lopódtam a Fületelki uram kertjébe, hogy megkeressem ott a csittvári krónikát!

Bumm! eldőrdült a nagy ágyu. Erre igazán nem számítottak a szigorú arcú vizsgálóbírák.

— Mit, te gézengúz? Micsoda krónikáról beszélsz te?

— A csittvári krónikáról. A diákok titkos naplójáról.

A nagytiszteletű professzor urak feszengeni kezdtek a székekben. A matematika professzorának szélesre húzódott az ábrázata. Hiszen, ez egész jól megy. Mi itt perbe fogunk egy diákot és a végén kiderül, hogy nem bűnös, sőt respektábilis dolgot művel. Jutalmat érdemel, nem pedig fenytést. Hiszen a csittvári krónikát hozza, azt a könyvet, a melyet már úgy hajkurász minden felé az egész direktórium.

De Szatmári professzor ur, aki a logika professzora volt és valaha »ő is volt fiatal«, mindjárt megsejditette, hogy most lesz csak igazán zavaros az eset.

— Folytasd, mondá atyáskodva, folytasd csak, fiam.

— Méltóztatnak tudni, hogy ifjúságunk birtokában vagyon egy krónika, melyben az őket érdeklő események híven feljegyeztek. E krónika a nagytiszteletű professzor urakat is diffamálta. A diákok, mikor a nagytiszteletű professzor urak ebben nyomozást indítottak, egyhangulag úgy nyilatkoztak, hogy nem tudnak a krónika létezéséről. A krónika nyilvánvalóan elveszett (nagy mozgás) és a diákság részéről én, mint a krónika kancellárja bizattam meg, hogy...

— Ide hozzad, és letedd asztalunkra. Vivát!

— ...Hogy úgy eldugjam, hogy soha senki, még véletlenül se találja meg.

A nagytiszteletű professzor urak elsörynedve hallgatták ezt a váratlan álnokságot. Csak Szatmári professzor uramnak ragyogott ki az arca, mert ha György a csittvári krónikát kiadta volna, még aljasabb dolgot követ el, mintha néhány marék cseresznyét, vagy egy pompás agárkőlyket emel el a kertből.

— Hm... nyögött fel az egyik professzor s hitetlen arcal nézett a direktorra, aki meredt tekintettel ült elnöki székében.

— Hiszen, ez a legnagyobb kicsufolása ami testületünknek! ordított a számtan professzora. Nem elég, hogy guny tárgyaivá lettünk, még ide jön a főkolompos és szemünkbe vágja, hogy ő tud a krónika létezéséről, ő a nemtudom micsodája a krónikának, a kancellár, és közli velünk, hogy elrejtette az orrunk elől. Itt ezután nincs már helye a tárgyalásnak. Állásomat kötöm ahhoz, hogy e deák nyomban kikergettesék iskolánk szent falai közzül.

A helyzet csakugyan felborult. Csak Szatmári professzor próbált egyet rántani a kátyuba rekedt szekéren.

— Álljunk meg, kollega urak. Farnos még nem fejezte be a vallomást. Hát, hogy mondád? Te, mint kontraskriba, bizonyára a diákokra gondoltál, hogy ők ne találják meg. De hiszen ez természetes is, kollega urak. Na, folytasd. Járjunk végére a dolognak.

György a Szatmári professzor ur tekintetéből kiolvasta, hogy benne szövetségesére akadt. Az ügy most már végképpen a csittvári krónikára terelődött. Útni kell a vasat, amíg meleg.

— Nagytiszteletű professzor urak, ha szabad nekem, mint jelentéktelen diáknak megszólalnom, ki kell jelentenem, hogy e pillanatban nem az a fontos, letétessék-e a krónika az asztalra, vagy sem. Az a fontos, hogy megvan-e a krónika vagy nincs. Mert, amint említeni bátorítottam, e krónika a novicius diákok kezében volt, én mint egyik növendék perceptora, véletlenül akadtam a krónikára, erőszakkal elvettem tőle s hónom alatt magammal vittem. Fületelki uram kertjébe mentem, hogy unokaöccsének elhaladásáról számot adjak. A könyvet becsusztatam tógámba és menetközben bizonyára elvesztettem, mert szállásomon kerestem és nem leltem meg azt. Éjnek idején eszembe jutott, hogy a könyvet elővegyem. A könyv sehol. Még akkor éjjel visszamentem a kertbe, hogy megkeressem. Nem találtam meg, mert tetten értek. Ez a tényvalóság, a könyv elveszett.

A hangulat a nagytiszteletű professzor uraknál igen megoszlott. Egyik másik tamáskodott, de voltak egyesek, akiket a csavaros és körmönfont védekezés megtévesztett.

A számtan professzora megszólalt:

— Hm. A könyv elveszett. De, fiam, ha szíves volnál, hiszen bizonyára olvastad annak értelmét, egyben-másban a tartalmát ösmertetni. Ez kötelességed. Így van némi enyhítő körülmény, na.

György erre elnevette magát.

— A könyv elveszett. Nem volt idő, hogy átnézzem.

De most már szint váltott a direktor modulátlan arca is:

— Megállj, te pernahajder! Bolondot járatsz velünk. Mátyás, vigye vissza ezt a diákot, de tüstént, a karcerbe és addig tartsa ott, amíg megfeketedik.

György odakünt beleszipett az öreg Mátyásba. Egy ezüst huszast adott örömében. Ez volt összes vagyon. Mátyás csak bámult és a fejét rázta.

— No, ez sikerült, gondolta György magában. Egy szerencsés ötlet mindent összegabalyított, de legalább Margitról elterelte a figyelmet. És lelkiszeme előtt Margit jelent meg, amint ez a szűz ártatlanság énekszóval pergeti a rokkát.

A nagytiszteletű professzor urak pedig nyomban elszalasztottak három embert Fülelki uram telkére, hogy ássák ki a föld alól is a krónikát. A matematika professzora is ott izzadott, hátha mégis ráakadnak a nagy titokra, amely miatt már évek óta nem tudott aludni rendesen.

[Folytatása következik.]

Kiadó bácsi postája belföldi előfizetőihez.

Öss József Kolozsvár. Előfizetőink névsorában nem szerepel és így kérését nem tudjuk teljesíteni. A Cimborát bizonyára valamelyik könyvkereskedés útján kapja. — Czirmay Zoli Dej. Előfizetési díja f. évi szeptember hó 1-ig ki van egyenlítve. A 23, 24, 25, 26 számot pótoltuk.

Kiadó bácsi postája külföldi előfizetőihez.

Morvay Jenő gimn. tanuló Bratislava. Előfizetési díja ez év végéig ki van egyenlítve. — Tömösközy Laci Pezinok. Az átutalt 30 ck.-val előfizetési díja f. évi december hó 31-ig ki van egyenlítve. — Jahr Iluci és Hédy Rahovi. Az átutalt 60 ck.-val előfizetési díja f. évi december hó 31-ig ki van egyenlítve.

FÜRDŐSZAPPAN
Világosító

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek néveorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Számrejtvény.

Beküldte: Zhorella Gyurka.

1	2	3	18	19	Madár, ritkán fehér.
4	5	6	24	25	8 Férfi név.
13	17	10	20	12	21 Világváros.
18	19	22	23	6	9 Lótolvaj más neve.
	11	15	7	26	Egykori testvérek.
			16	14	Szilárd eső
			1-26		Közmondás

Számrejtvény.

— Beküldte: Ney György. —

			16	5	Ásvány
9	12	13	14	15	Leánynév
			3	6	Disznó lakik benne
1	2	1	18		Az ember száján van
				11	Mássalhangzó
				10	Magánhangzó
	8	10	4		Főként háboruban kapják
				7	Magánhangzó
	16	17	18		A kevés ellentéte
			1-18		Közmondás

Számrejtvény.

— Beküldte: Szébeni Rezső. —

	38	12	54	16	39	59	Férfi név.
36	40	13	27	51	47	54	4 Erdélyi város.
			44	3	45	46	2 Drágának az ellensége.
			58	34	24	9	20 Európai nemzet.
			7	44	26	35	16 Afrikai folyam.
1	50	54	8	40	14		Vadállat.
				17	51	5	Leány név.
	42	43	6	32	41		Kegyeséletű férfiakra mondják.
	11	16	53	50	28		Hires magyar regény-író.
		55	10	57	8		Férfi név.
		23	33	13			A napnak egy szaka.
	21	15	31	56			A nagy gyarakra mondják.
		30	25	11			Egészséges táplálék.
		18	37	56			Mocsári állat.
		48	31	2			Inget készítenek belőle
				21			Mássalhangzó.
				1-59			Csokonai egyik hires versének 4 kezdősora.

LEGSZEBB LEGJOBB LEGOLCSÓBB **KLISÉKET**
a kolozsvári Minerva R.-T. cinkográfiai műintézete készíti.
Megrendeléseket felvesz a központi iroda **CLUJ-KOLOZSVÁR**
Str. Regina Maria 1.

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél s így a rejtvénymegfejtés is egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bajánai Mici) u. p. Nagybaczon, (Bajánai Mare) Háromszék megye (Jud. Treischaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

A jövő heti számban fog nagyapó beszámolni az ő mesejátékának, a *Többsincs királyfi*-nak kolozsvári előadásáról, a Kolozsvár városában töltött, feledhetetlen szép napokról, különösképpen pedig a kolozsvári unokákkal való találkozásról. Nemcsak kolozsvári unokákkal találkoztam, de közel és messzvidékiekkel is, akik erre az alkalomra jöttek be: látni és hallani nagyapót. Három napos ünnep volt a meseszínház háromszori előadása s mondhatom, idáig ez volt életem legszebb ünnepe. Fáradtan jöttem haza, de lélekben felvidultan: közvetlen közelből éreztem sok ezer gyermekszív meleg, könnyekig megható szeretetét. Hát arról lehetetlen be nem számolnom nektek, édes unokáim! — Ormay Margit Nagyszalonta. Ha téged bo doggá tett a kolozsvári találkozás, boldoggá tett engem is. És ha te büszke vagy arra, hogy megszokhattad nagyapót, én meg most is érzem a sok gyermekszóknak édes melegségét. Sajnálom, hogy nem lehettem ott a te tornavizsgádon, de ugy emlékszem, hogy ez összeesett a *Többsincs királyfi* egyik előadásával. Annak igen örvendek, hogy előtornász voltál és díszoklevelet is kaptál. Hiszem, hogy az iskolai bizonyítványod is örömet szerez neked és kedves szüleidnek. Intézkedtem, hogy a kiadóbácsi a 17. számtól kezdődően Nagyszalontára küldje a *Cimborát*, mert amint kitűnt, sem a Marianumban, sem Nagyszalontára nem érkeztek meg ezek a számok. — *Eröss Alfréd Temesvár*. Szárnypróbálgatás című versed igen érdekes és figyelemreméltó szárnypróbálgatás, mintha egy kuruc korbelti költő versét olvasnám, azt a hatást teszi rám a versed. Buzdítlásul leközlöm itt az utolsó versszakot:

Én nagyon szeretem a kis madárkákat,
Hajladozó, lombos, terebélyes fákat.
Kérlek benneteket,
Szeressétek li is a kis madárkákat,
Hajladozó, lombos, terebélyes fákat.
Öröm a szeretet!

— *Fejérváry Magda Petrozsény*. Kirándulatok a szurduki szorosba s veletek volt a nagyapó „mesélő bácsija” is, aki sok szép mesét mondott nektek s többen meg is rendeltétek a *Cimborát*. Mondanom se kell, hogy szerettem volna ott lenni köztetek, hallgatni a mesélő bácsi meséit és játszani veletek. Örvendek a levelednek már azért is, mert rég nem írtál, de most már itt a vakáció s remélem, pótolod a kényszerű mulasztásodat. — *Császár Erzi Kolozsvár*. Szeretnéd, ha minden héten elmenne egyszer Kolozsvárra nagyapó, mert akkor mindig sokan volnának a színházban. Hiszen, azt én is szeretném, de akkor mindig sokan volnának a színházban. Hiszen, azt én is szeretném, de akkor hogyan csinálnám meg nektek a *Cimborát*. A II. és III. évfolyamból ne a meglevő, de a hiányzó számokat ird össze és ha megvannak még ezek a hiányzó számok, a kiadóbácsi megfogja küldeni. Jövőre azonban már most tanácsolom, hogy azonnal reklamáld meg a hiányzó számot, mert különben könnyen megtörténhetik, hogy egyik-másik számot nem tudja pótolni a kiadóbácsi. Ami a kiadóhivatal által hirdett szép könyveket illeti, azok valóban szép könyvek s kívánom neked, hogy minél előbb legyen pénzed, hogy a kedved szerint való könyveket megszerezhessed. Kolozsvárra, azt hiszem, ősszel fogok újra ellátogatni. — *Máté Erzi Csikszereda*. Éppenséggel nincs lehetetlenség abban, hogy nagyapóval személyesen is beszélj, mert nagyapó néha-néha ellátogat a csikszeredai unokájához s ilyenkor könnyen találkozhatol vele. Fényképet, sajnálatomra, nem küldhelek, mert magamnak sincs, de ha van még fölösleges példány belőle, a kiadóbácsi megfogja küldeni a múlt évi 39. számot, amelyben az arcképe megjelent. De ha nem is küldené meg ezt a fényképet,

azért te csak küldd el a magadét. A 65 lei előfizetést továbbítottam a kiadóbácsinak. — *Kertész Endre Sepsiszentgyörgy*. Örvendek, hogy oly nagy örömet szerzett neked az üzenetem, de ha három leveledre választ nem kaptál, ez vagy azt jelenti, hogy nem kaptam meg ezt a három leveledet, vagy azt, hogy nem írtál olyasvalamit ezekben, amire válaszolnom kellett volna. Való igaz, hogy én nagy mértékben el vagyok foglalva, de minden nagy elfoglaltságom mellett is minden levélre válaszolok, mert én nekem valóságos lelkigyönyörűség, ha az unokáimmal beszélhetek. A kiadóbácsi pótolja a 8. és 18. számot s ha elkészül a bekötési tábla, azt ő majd közölni fogja az újságban. A számtani rejtvényeid sorra kerülnek. — *Jerzsák Anna és Izabella Bihar*. Minden leveled igazi gyönyörűség nekem, oly szépen és helyesen írsz s így természetesen, hogy örömmel válaszolok neked. Annak igen örvendek, hogy szeretitek a jó könyveket s az én könyveim közül is több meg van a könyvtáratokban. Nem ismételhetem elégszer, hogy a jó könyv a legjobb barát. Minden valóságosság szerint, ősszel fogok utazni a szatmári vonalon. Igazán örvendek, ha találkozhatnék veletek. — *Munk Olga Nagyvárád*. Tiszta tizes a bizonyítványod s még ötven lei jutalmat is kaptál, ellenben anyukádtól nem kaptál semmit, először is azért, mert nincs otthon, apukáddal és három testvéreddel Marienbadban vannak, s te Kató hugoddal, meg a kisasszonyoddal otthon nyaralsz; másodsor pedig azért nem kaptál semmit, mert apuka is azt vallja és te is azt vallod, hogy magadnak tanulsz és nem ajándékért. Helyesen gondolkodol, vajha minden gyermek így gondolkodna. Örömmel látom, hogy pompásan telik a vakációd, minden nap tenniszezel és uszodába jársz s olyan fekete vagy mint a cigány, de közben zongorázol is naponként egy órát s szintén egy órát tanulsz franciát és németet is. Ennél szebben és jobban nem is oszthatnád be az idődet. Kíváncsian várom, hogyan sikerült a szindarab előadása s mennyi pénzt a szegényeknek. Már ezért is, hogy a szegényekre gondolsz, megérdemled, hogy a kiadóbácsi megküldje neked azt a számot, amelyben az arcképe megjelent. — *Szombathelyi Gábor Kolozsvár*. A kiadóbácsi pótolja a 18. számot. — *Várady Pista Nagyvárád*. Mitán láttad, hogy unokahugaid, Várady Ilonka és Katinka is írtak, te is kedvet kaptál a levélírásra. Lám, mire nem jók az unokahugok! Megdicsérlek az őszinteségedért, mert megvallodd, hogy részint hanyagságból, részint feledékenységből nem írtál eddig. Olyan két hiba ez, amelyen akaratlanul lehet segíteni s én hiszem is, hogy te segítesz. A kiadóbácsi már beszél a postával s remélhetően ezután nemcsak te, hanem minden unokám pontosan fogja kapni az újságot. A rejtvények megfejtésének a módját bizony nincs időm megmagyarázni, majd rá jössz te erre magadól is lassankint, csak törd a fejedet, hiszen azért fejlőrsz a neve a fejlőrőnek. Egyébként Nagyvárádon több száz unoka olvassa a *Cimborát*, valamelyiktől kérj utbaigazítást, ha sehogysem tudsz boldogulni. — *Dvorzsák Ferenc Arad*. Ellátaltad, a könyvet azért kaptad, mert a múlt nyári vakációról igen ügyesen számoltál be. Remélem, az idén is részt veszel a pályázatban. A *Cimbora* bizony nem vakációzik, mert azt én hétről-hétre megszínálom, a nyomda is kinyomja, de arról már igazán nem lehetünk, ha a posta nem tart velünk a pontosságban. A 11., 17. és 20. számot pótolja a kiadóbácsi, a 23. számtól kezdődő számokat eddig bizonyosan megkaptad te is, éppen mint Bély Lajos barátod. A rejtvényeid miatt ne türelmetlenkedjél, mert amit elfogadtam, sorra is kerülnek. Eppen most küldtem egyet a nyomdába. A most küldött rejtvényeid részint hibásak, részint igen könnyen megfejthetők. A 130 lei előfizetést továbbítottam a kiadóhivatalnak. — *Polacsek Imre Parajd*. Nagyon irigyeltem a kolozsvári unokákat, hogy ők nagyapó körül lehetnek. Hiszen én is azt szerettem volna, ha együtt látom sok-sok ezer unokámat, de aligha lehetett volna elszállásolni őket Kolozsvárra. A rejtvényeknek az első fele jó, a második fele hibás. Gondolkozzál rajta. — *Farkas Mária Csikszereda*. Majdnem orral mentél le a lépcsőn, a postás elé, amikor kiáltotta: Itt a *Cimbora*! Nagy örömben össze-vissza csókoltad. Aztán össze-vissza csókoltad a Vasárnapi Újságot is, mert abban ké-

pek voltak, a Többsincs királyfi előadása elkalmából. Örvendek az örömednek, Máriácska, de azért máskor mégis ne orral, hanem lábballal szaladj le a lépcsőn. — Székely Erzsébet Kolozsvár. Arra gondoltál irásközben, milyen jó is volna, ha Kisbacon közelebb volna hozzátok, és egyszerre betoppánatok nagyapóhoz, mint ahogyan a képes levelezőlapod képe mutatja, ahol két kis gyermek virágbokrétával lép be egy hosszú, fehér szakállu nagyapóhoz. Így azonban meg kell elégednetek azzal, hogy nézegetitek a Vasárnapi Ujságban a nagyapó fényképét. Hát bizony azt én magam is szeretném, ha Kisbacon közelebb volna Kolozsvárhoz, mert akkor én is mindegyre betoppannék hozzátok. — Németh Ilus Kolozsvár. Rokona vagy Farkas Máriácskának, nála szoktad olvasni a Cimborát. Most csak lapot irsz, de később levelet is. Előre örvendek a levelednek, mert abban bizonyos vagyok, hogy a Máriácska rokona csak jó és kedves gyermek lehet. — Róthgárber Oligi Déva. Helyesen fejtetted meg a rejtvényeket, de szereltem volna, ha az üresen maradt oldalra levelet is irsz, mert most találkozom először a neveddel. — Kós András Sztána. Nagyon boldogok voltatok, hogy megismertétek nagyapót személyesen is, boldog voltam én is. Nagy boldogságodban verset is írtál, amely igen érdekes szárnypórálgatás s azt a jó reményiséget kelti bennem, hogy te is méltó fia leszel az édesapádnak. — Kun János Temesvár. Inléztedem, hogy az ujságot ne Temesvárra, hanem Menyházára (Baia Meneasa) küldjék. Az újnegyed júliusban kezdődött. A verses rejtvényed sorra kerül. — Gerő Bertalan Szatmár. Írtam a kiadóba, hogy a Cimborát Kassára, Bercsényi-ut 7 sz. irányítsa. Csudálom azonban, hogy mint szatmári fiu nem egyenesen a kiadóhivatalhoz fordultál ezzel a kívánsággal. Remélem, részt veszel abban a pályázatban, amelyet a nyári vakáció beszámolójáról hirdettem s Kassát megfogod ismertetni olvasótársaidal. — Kiss Gyurka Szék. Örvendek, hogy kitünően sikerült a vizsgád egy a magyarból, mint a románból. Nemkülönbözve örvendek annak is, hogy ezt a nyarat is oly hasznosan töltöd, mint a tavalyit: őrzöd a leheneket és a bányákat egész nap, csak éppen ebédelni jársz haza. A könyvet a tavalyi beszámolóddal érdemelted meg, s hiszem, hogy az idén is megfogod érdemelni. — Kovács Jolánka Nagyváradi. Kettős örömet szerezél a magad festette gyönyörű rózsabokrétával: egy az, hogy Elek napjára küldted ezt a bokrétát, más az, hogy máris oly szépen tudsz festeni. Elénk érdeklődéssel fogom kísérni a fejlődésedet. Meghívástokat hátásan köszönöm, s ha utam Nagyváradra visz, a ti meleg fészketeket nem fogom elkerülni. Édesanyádnak külön levélben köszöntem meg kedves figyelmét. — Bethlen Farkas Bonyha. Bizony az megesik, hogy többszöri megfektésre sem nyertek könyvet, mert a nyeresz szerencse dolga. Szívemből kívánom, hogy rád mosolyogjon a szerencse, de ha nem is mosolyogna rád, csak foglalkozzál a rejtvény-megfektéssel, mert ezzel hasznos és szórakoztató munkát végzel. — Szilvássy Károly Sziniváralja. Rendszerint ki ahány szám rejtvényeit fejt meg, annyiszor kerül be a neve Elek nagyapó kalapjába, mert hát ez az igazság. — Spitz Adél Ermihályfalva. Tiszta kitünő volt a bizonyítványod, pedig mindent románul kellett tanulnod. Szóval: erős aka-

rattal és szorgalommal a legnagyobb nehézségeket is lehet küzdeni. Számontartom ígéreted, hogy ezenfel sűrűbben irsz. — Csillag László Sepsiszentgyörgy. Na, látod-e, Szentgyörgyről is lehet levelet írni, ha nem is ott lakol. A görbe szemű kritikus miatt ne háborogj, én az ő „kritikáján” csak mosolyogtam, s természetesen szelíden válaszoltam, mert ennek sokkal több hatása van, mintha gorombán válaszolok, aminthogy gorombáskodni képtelen is vagyok.

A Kiadóbaícsi póstája.

Nagyváradi előfizetőinkhez!

A Cimborá kiadóhivatalának nagyváradi megbízottjává Bihari József nyug. postafelügyelőt neveztük ki és Nagyváradon az Arany János-u. 4 szám alatt lakik, aki akihez a Cimborát érdeklő minden ügyes bajos dolgokban bizalommal fordulhatok. Ugyanez a Bihari József ur előfizetési díjakat is felvesz és mihelyt ideje engedi, személyesen fel fog benneteket keresni, hogy bemutassa előfizetési nyugtákat, amelyeket beváltani kértünk. Több alka ommal írtuk már a Cimborában, hogy kötelezettségünknek csak az esetben tudunk pontosan eleget tenni, ha ti is megfelelték a magatok kötelezettségének, ami most már annál inkább is könnyebb, mert hiszen Nagyváradon megbízottunk van és így még a póstához sem kell elmennetek, hogy előfizetési díjatokat befizethessétek, hanem megbízottunk lakásotokon keres fel benneteket.

A Cimborá könyvvására.

A Cimborának nagyon sok előfizetője arra kéri bennünket, hogy szerezzünk be olyan ifjusági olvasmányokat, amelyek a cserkészettel foglalkoznak. Hosszu utánjárás után sikerült is ilyen könyveket találnunk. Cserkész-könyveket magyar nyelven — és ez az érdekes, gyerekek — Berlinben adnak ki, még pedig a híres Ludwig Voggenteiter. Megrendeltük ezeket a könyveket és meg is kaptuk őket, még pedig 5 kis füzetet, amelyek a következők:

- 1) Sztrilich Mócsy: Tábori munkák 64 képpel 12 leu.
- 2) Cserkész segítségnyújtás. Száz kérdésben és feleletben ez a könyv tanácsot ad arra, hogy mit kell a cserkésznek baleset, vagy rosszullet esetén tenni. 8 leu.
- 3) Farkas: A táborlüz üzen. 3 képmelléklettel 12 leu. Cserkészbeszélések.
- 4) Térképismeretek. 24 képpel 12 leu. Nemcsak a térképpolvasás filkaiba vezet be, hanem megtanít vázlatkészítésre és azokra a módokra, amelyekkel szeméértékünket élesíthetjük.

5) Butzkó: Törvénymagyarázat. 12 leu. A cserkészlörvényeket ismerteti, amelyeknek ismerete nélkülözhetetlen ugy a vezető, mint a cserkész számára.

Figyelmeztetjük előfizetőinket, hogy ezekből a cserkészkönyvekből egyelőre igen kis mennyiséget kaptunk, miért is aki érdeklődik ezek iránt a könyvek iránt, rendelje azokat azonnal meg, mert hiszen az újabb küldeményre — Berlinből jönnek a könyvek — hosszú hetekig várakoznia kellene.

A v a l ó d i
Schicht „Szarvas” védjegyű szappan

kiméli értékes fehéreneműjét.

A Cimbora könyvvására.

A Cimbora olvasói szeretettel és örömmel fogadták hirdetett könyvvásárunkat, amit a legjobban az bizonyít, hogy nap-nap mellett kapunk megrendeléseket, amelyeket természetesen azonnal le is szállítunk. A naponta befutó megrendeléseken felül azonban seregesen jönnek az érdeklődő levelek, amelyekben arról érdeklődik a levél írója, hogy például a hirdetett Verne Gyula könyvön kívül van-e még más Verne könyvünk is, vagy hogy nem tudnánk-e neki beszerezni Cooper: Vadfogó című regényét.

Ez a kedves és egyre gyakoribb érdeklődés arra indított bennünket, hogy egyszerre, egytömögben közöljük a nálunk kapható összes könyvek jegyzékét, mert — őszintén szólva — a sok kérdészködésre választ adni nem is győzünk.

Alább felsoroljuk a nálunk kapható összes könyvek címét és árát és ígérjük, hogy hétről-hétre ezt a jegyzéket aszerint fogjuk kiegészíteni, amint egyes újabb könyveink érkeznak, avagy aszerint törölünk a jegyzékből, amint egyes könyvek raktárunkról kifogynának.

Raktárunkról kaphatók:

Benedek Elek: Katalin	80 lei.
" " : Zsuzsika könyve	65 "
" " : Galambok	65 "
" " : Ócsike könyve	60 "
" " : Rókáné komámasszony	55 "
" " : Több sincs királyfi	40 "
" " : Hires erdélyi magyarok	40 "
" " : Óh szép Ifjuságom	55 "
Gaál Mózes: Három kenyeres pajtás	65 "
" " : Az utolsó lantos	55 "
Molnár Ferenc: Pál-utcai fiúk	130 "

May Károly: Félelmetes	145 le
" " : Skipetárok földjén	130 "
Ezeregy éjszaka meséi	105 "
Ewald: Állatok	70 "
Münchhausen: Meséi	80 "
Monoky Sándor: Tündérmese	25 "
Mark Twain: Tamás urfi mint detektív	105 "
Cooper: A vadfogó	95 "
Kertész Mihály: Senki Tamás története	50 "
" " : Szökés a teknőben	75 "
Esopus: Háromszáz meséje	120 "
Sven Hedin: Az északi sarktól a déli sarkig	170 "
Balázs Ferenc: Mesefolyam	50 "
Szondy György: Börme	80 "
Hankó Vilmos: Univerzum VI.	260 "
" " : " VII.	260 "
" " : " VIII.	260 "
" " : " IX.	260 "
Chun: Mély tengerek világa	180 "
Dienes Jenő: Magduska mesés könyve	60 "
Benedek Elek: Cimbora 1923. I. félév	150 "
" " : Cimbora 1923. II. félév	150 "
Sebők Zsigmond: Csutora Jancsi kalandjai	130 "
Verne Gyula: Egy sorsjegy	105 "
" " : A francia zászló	105 "
" " : Begum	120 "
" " : Utazás a hold körül	130 "
Sziklay Ferenc: Hangzatka	80 "
A ma költői	8 "
Kadványi K.: Napsugár leventék	10 "
Farkas Gy.: A fáborfűz üzen. Cserekészlebeszélések.	12 "

A fenti könyveket a pénz előzetes beküldése vagy utánvét ellenében szállítjuk. Száz leu értékű rendelésen felül a postaköltséget mi fizetjük, azon aluli rendeléseknél 6 leu postaköltséget számíttunk fel.

A CIMBORA kiadóhivatala.

A CIMBORA kiadóhivatala erdély nagyobb magyar nyelvű napilapjaiban a következő hirdetést helyezte el. Arra kérünk Benneteket, közöljétek ezt a hirdetést ismerőseitekkel, barátaitokkal, mutassátok meg szüleiteknek, hogy azok is felhívják jó embereik figyelmét a ritka kereseti alkalomra. Szívesen vesszük, ha Ti is vállalkoztok a munkára, amely esetben közöljétek azt velünk, hogy mi számotokra gyűjtőivet a legrövidebb idő alatt küldhessünk. A hirdetés szövegét így hangzik:

Ön napi egy órai munkával 30 nap alatt

50.000 leut kereshet!

A Benedek Elek szerkesztésében megjelenő CIMBORA című képes heti gyermeklap kiadóhivatala versenyi hirdet előfizetők gyűjtésére. A versenyben mindössze százan vehetnek részt és a díjat az nyeri el, aki a verseny tartama alatt (30 nap) a legtöbb előfizetőt gyűjti. A verseny díja 50.000 leu, amely a verseny lezárásának napján egy összegben és készpénzben esedékes. A verseny részletes feltételeit és gyűjtőivet készségesen küld a «CIMBORA» KIADÓHIVATALA SATU-MARE.

kivánja, hanem azt akarja, hogy egyetlen díjat adjunk ki 50.000 leu értékben.

Amennyiben a legtöbb szavazatot az a) eset kapja, úgy az esetben, ha többen lennének olyanok, akik egyenlő számmal bár, de legtöbb előfizetőt gyűjtöttek, sorshuzás útján fogjuk eldönteni, hogy az egyenlő számú előfizetőt gyűjtött gyűjtők közül melyik kapja a fenti 50.000 leus díjat. Ugyancsak sorshuzás dönti el, ha a gyűjtők többsége a díjak három részben való megosztását kívánja (b pont) és az első, második és harmadik díj nyertesét nem lehet a gyűjtött előfizetők számából megállapítani, mert ketten, hárman sőt többen is lesznek olyanok, akik legtöbbet gyűjtven, egyenlő számú előfizetést tudnak felmutatni.

7. A verseny meddő marad és a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó R.-t. a díj avagy a díjak kiadására nem köteles, ha az első gyűjtőív kibocsátásától számított 150 napra nem érkezik vissza 100 olyan gyűjtőív, amely legalább tíz olyan előfizetőt tartalmaz, akik egy évi előfizetési díjaikat, 260 leut posta útján befizették.

8. A Cimborá kiadóhivatala köteles a verseny tartama alatt a Cimborának minden egyes számában a verseny állását közölni. Közölni köteles:

a) az első gyűjtőív kibocsátásának napját,

b) számszerint, de név nélkül, hogy az illető szám lapzártának napján hány gyűjtőív érkezett vissza,

c) számszerint és az illető gyűjtő nevének és lakhelyének feltüntetése mellett, hogy hány olyan gyűjtőív érkezett vissza, amely legalább 10 olyan előfizetőt tartalmaz, akik egy évi előfizetési összegüket a Cimborá kiadóhivatalának beküldötték,

d) hogy az illető lappéldány zárásának napjától számítottan, még hány nap van hátra, hogy leteljen az a 150 nap, amelynek esetén a versenyt, mint meddő versenyt le kell zárni.

9. A Cimborá előfizetést gyűjtő versenye egy öt tagú bizottság ellenőrzése alatt áll. A bizottság tagjai: Broczkó Gyula, a Szatmári Takarékpénztár Egyesület, Gazdasági és Népbank r.-t. igazgatója, Gáspár Ede, a Szatmári Hitelbank r.-t. igazgatója, dr. Fejes Lajos ügyvéd, Huszár Aladár könyvkereskedő és Lengyel István hírlapíró.

10. A bizottság döntését, valamint azon körülményt, hogy a Cimborá kiadóhivatala a verseny feltételeit betartotta, királyi közjegyző fogja felülvizsgálni.

11. A verseny eredményét a Cimborá kiadóhivatala köteles a Keleti Újság és Ellenzék, cluji, továbbá a Brassói Lapok, brassói hírlapokban közzétenni, az esetben, ha az nem meddő. Ha azonban a verseny meddő, úgy ajánlott levélben a meddőséget kimondó határozatot közölnie kell mindazokkal, akiknek gyűjtőíve visszaérkezett.

12. A verseny díja 50.000, azaz ötvenezer leu, mely összeget az vagy azok nyerik el, akik az 1—11 pontban közölt feltételek mellett és a 6. pontban feltett kérdések szavazási eredményének megfelelően a Benedek Elek szerkesztésében megjelenő Cimborá című képes heti gyermeklap részére a legtöbb előfizetőt gyűjtik.

Kelt Satu-Mare, 1924. évi július hó 20-án.

Köhögésnél,
hurutnál, csak a

SIROMALT

használ!
Biztosan használ. Ize jó,
Patikában kapható!

A Cimbora előfizetési ára:

Romániában

negyedévre — — — 65 leu
félévre — — — 130 leu
egész évre — — — 260 leu

Csehországban

negyedévre — — — 15 ck.
félévre — — — 30 ck.
egész évre — — — 60 ck.

Magyarországon

negyedévre — — — 6000 korona
félévre — — — 12000 korona
egész évre — — — 24000 korona

Ausztriában

negyedévre — — — 28000 osztr. korona
félévre — — — 56000 osztr. korona
egész évre — — — 112000 osztr. korona

Jugoszláviában

negyedévre — — — 40 dinár
félévre — — — 80 dinár
egész évre — — — 160 dinár

Az előfizetési díjak a következő helyeken
fizethetők be:

Romániában postautalványon a Cimbora
kiadóhivatalának Satu Mare.

Csehországban a Cimbora kiadóhivatalának
a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál
lévő számlája javára az alábbi pénzintézeteknél:

Beregszás: Beregmegyei Gazdasági Bank r.t.
Helmech: Bodrogközi Bank r.t.
Hlohovec: Galgóczi Hitelintézet.
Illava: Illavai Hitelbank
Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.
Michalovce: Nagymihály Kereskedelmi és Hitel-
bank r.t.

Mukacevo: Beregmunkácsi Bank r.t.
Nitra: Nyitrai Takarékbank r.t.
Nove-Mesto: Első Vágújhelyi Bank r.t.
Nove-Zámky: Érsekújvári Népbank r.t.
Prešov: Cserjesi Bankegylet.
Roznava: Rozsnyói Bank r.t.
Sevljus: Nagyszőlősi Hitelintézet.
Sp. Nova-Ves: Szepes-Iglói Hitelbank r.t.
Trencin: Trencsényi Hitelbank r.t.

Magyarországon

a Cimbora kiadóhivatalának a Magyar román
faértékesítő r.t.-nél (Debreczen, Piac-utca
42.) lévő számlája javára postautalványon.

Ausztriában a Wiener Bankvereinnak a »Szabad-
sajtó« Buchdruckerei und Zeitungsverlag A.
G. in Satu-Mare (Románien) számlája javára.

Jugoszláviában

Kurir hírlap és könyvterjesztő vállalatnál
Subotica (Szabadka). A »Kurir« Jugoszláviá-
ban a Cimbora egyedárusítója és főbizo-
mányosa.

Magyar családok lelke olvasmányosságát: kielégítke: a

PÁSZTORTÓZ

tévhívi szépirodalmi folyóirat,

MAGYAR KISEBBSÉG

tévhívi politikai szemle,

VASÁRNAPI UJSÁG

képes családi hetilap.

CIMBORA

képes heti gyermek-újság.

Ha a családfő a fenti felsorolt 4 lapot együttesen
megrendeli, ilyen úton természetesen olcsóbban jut
hozzájuk, mert a Pásztorújság évi 350 lei helyett
200 lei, Magyar Kisebbség évi 216 lei helyett 180
lei, Vasárnapi Újság évi 550 lei helyett 480 lei,
Cimbora évi 260 lei helyett 200 lei, összesen tehát
1367 lei helyett 1160 leibe kerül a 4 kitűnő magyar
lap együttes előfizetése. Külföldi megrendelésnél
20%-kal drágább a magas portóköltés miatt. A
négy lapra együttes megrendeléseket felevesz a
»Haladás« Lap- és Könyvkiadó B-t.
Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 14.
Forduljon hozzá mutatványszámokért.

Bácsi, Néni ide figyelj!
Palma kaucsuk sarkot viselj!

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ
SZABADBAJTI KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.T. BATMAH
A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.
A BIZHES OMLAPOKAT ÓRSVÁR REZBÓ RAJZOLTA

**Ifjúsági könyveket
a Cimbora kiadóhivatala szállít.**